

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Českých Budějovicích

Vysoká škola: .....
Ústav estetiky

4. 9. 2011

Datum odevzdání posudku: .....

Jméno: **Zuzana Petejová**

Obor: Estetika

Vedoucí * / **Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.**
bakalářské práce

Recenzent */

Mgr. Jan Staněk, Ph.D.

.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ZDOBENÍ LIDSKÉHO TĚLA Z HLEDISKA FUNKCÍ

.....

Zuzana Petejová se ve své bakalářské práci zabývá významnou problematikou náležející svou podstatou do oblasti mimouměleckého estetična – zdobením a záměrným přetvářením lidského těla. Ve své podstatě se z jedné strany jedná o příklad univerzálního projevu spojeného se samými počátky lidské kultury (tělesné modifikace coby znak kulturního procesu vymezování se ve vztahu *přírodní-lidské*), později naopak paradoxně asociovaného se znaky primitivity, sociální periferie a patologie. Zároveň běží o nepřehlédnutelný a narůstající fenomén aparence obyvatel současných urbánních společností, beroucí na sebe podoby rafinovaných projevů sociální sémiózy, ozvěn ritualizovaného jednání (iniciace), soudržnosti a identifikace, ale i konformních a esteticky i sémanticky vyprázdněných ozdůbek pasivních konzumentů aktuálních trendů.

Práce je rozdělena do tří částí. V první „kulturně historické rešerši“ uvádí Zuzana Petejová čtenáře do dějin fenoménu modifikace lidského těla a zabývá se nejen důvody, proč k zásahům do přirozenosti těla dochází, nýbrž i konkrétními způsoby, jak tyto zásahy realizovat, přičemž vyzdvihuje jako klíčové klasifikační kritérium vratnost/nevratnost takové proměny.

Ve druhé tematické části práce se studentka již koncentrovaně zabývá konkrétním způsobem nevratné tělesné modifikace, jež má v současnosti patrně největší relevanci i rozšíření – permanentním tetováním. Seznamuje čtenáře s trsem jeho možných funkcí, které mohou člověka motivovat k nevratnému zásahu do vlastního, ale i cizího těla a z nichž je velká část v současné produkci tetování vytěsněna či překryta především dominancí funkce individuační a estetické (či spíše dekorativní a erotické).

Poslední část své práce věnuje Zuzana Petejová analýze vztahu funkce estetické a etické. Vzhledem k dosavadnímu převážně přehledovému charakteru textu (dvě předchozí části představují převážně těsné parafráze a citace zdrojových textů) by se mělo jednat o kreativní jádro práce, které je v jejím celkovém kontextu zajímavým příslibem a nabízí prostor pro aplikaci funkcionálního diskurzu v konkrétní oblasti tetování. Jak z hlediska proporce (kapitola má 6 stran, tzn. zabírá 1/6 rozsahu práce), bohužel však i z hlediska obsahu, se však jedná o pasáž velmi skromnou.

Třebaže se v rámci této funkcionální analýzy Zuzana Petejová opírá o práci Jana Mukařovského, role tohoto zdroje je v práci spíše formální. Nejsem si totiž jistý, zda studentka plně pochopila, že např. stanovisko subjektu jako východisko funkcionální analýzy vůbec neznamená estetický subjektivismus či relativismus v oblasti souzení (např. s. 35). Tak

například podstatu funkčního rozporu mezi etickou a estetickou funkcí zdobení studentka identifikuje v jeho nedobrovolnosti (diktát společnosti). Nemožnost volby je pro Zuzanu Petejovou zdrojem napětí mezi estetickou a etickou funkcí a toto zjištění má reprezentovat jakýsi objektivní náhled na situaci tohoto funkčního vztahu. Cestu ke sblížení obou funkcí ovšem spatřuje ve změně stanoviska, ze kterého se najednou může jevit vztah těchto funkcí jako harmonický. Nevšímá si ovšem, že volně lavíruje mezi hlediskem subjektu z Mukařovského analýzy objektového/subjektového východiska funkcionalismu a hlediskem (či hodnocením) subjektu konkrétního.

Hlavní slabinou práce se tak jeví pojmová vágnost související s nedostatečným vytěžením prací poskytujících studentce teoretickou oporu. Hovoří-li se v kapitole *Analýza vztahu funkce estetické a etické na fenoménu zdobení lidského těla* o mediální masáži, jdoucí proti svobodě volby konkrétního zdobení, není příliš jasné, jaký hlas studentka reprezentuje, pokud hovoří o neetičnosti krásy vštípených vzorů. Není to právě přeci mainstreamová tatuáž, která je transparentním znakem banality, hlouposti a estetické vyprázdněnosti? Místo pojmu krásy by tak měla studentka důsledněji užívat (pohybujeme se přeci v kontextu funkcionální analýzy!) pojmu estetické funkce. Navíc, sice ve shodě s běžným územ, avšak v zásadním rozporu s funkcionální analýzou inspirovanou Janem Mukařovským, Zuzana Petejová ztotožňuje na jiném místě pojmy „etický“ a „estetický“ automaticky s kladnými predikáty, což ještě zvyšuje pojmovou zmatečnost a nedůslednost její analýzy (s. 33). Z tradiční výchozí otázky položené v kontextu běžného úzu, tedy zdali je krása dobrá a dobro krásné, tak činí v kontextu funkcionálního diskurzu vyjádření zcela banální a bezobsažné: Co je estetické, nemusí být etické.

Pro cíl práce, kterou Zuzana Petejová předkládá k obhajobě, jistě není nutné čtenáře uvádět do oblasti fenomenologie tělesnosti, na druhou stranu zaskočí vyhraněně objektový a dualistický diskurz o tělesnosti (člověk má tělo jako objekt, nástroj, prostředek), kterým je práce otevřená.

Práce svým zadáním nabízí prostor pro zajímavou a kreativní analýzu fenoménu zdobení lidského těla z hlediska funkcí. Ustrnula však pouze na úrovni minimálního tvůrčího výkonu, kde většinu jejího rozsahu zabírá sice formálně korektní, avšak pasivně resumující podání hlavního a klíčového textu (Rychlík), na němž je práce z velké míry závislá. Podstatnější pro hodnocení však je, jakým způsobem studentka vytěžila zdrojové texty, které měly být oporou systematické teoretické části její práce (především Mukařovský). Ty jsou zde - v kontrastu s mírou vytěžení Rychlíka - naopak pouze formálně zastoupené, bez jejich hlubší reflexe, neřkuli adekvátního zužitkování. A právě tento fakt se nejvíce propisuje do úrovně funkční analýzy tetování, která měla být vlastním cílem práce. Nelze ovšem neocenit přehledný rozvrh struktury práce, formálně korektní práci s prameny i její uspokojivou jazykovou úroveň. Práci proto **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit jí jako dobrou.

DOBŘE

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: .....

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Čes. Budějovicích 4. září 2011
V ..... dne .....

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------